

Kære Annette Lind,

Jeg tillader mig at skrive til dig, da der dette år skrives på nye læreplaner for fagene i gymnasiet.

Jeg er selv dansk- og tysklærer på Sorø Akademis Skole.

Jeg skriver i håb om at påvirke udformningen af læreplanen for dansk.

Min hovedanke mod den nuværende læreplan er, at den forhindrer *fordybelsen* i litteraturen og tvinger os til at undervise og beskæftige os med litteraturen på en *overfladisk* måde.

Om de faglige mål står der bl.a. i læreplanen:

”dokumentere kendskab til en bred repræsentation af dansk litteratur....”

”demonstrere viden om og kunne perspektivere til træk af den danske litteratur

Ligeledes er der også krav i kernestoffet om, at man skal læse mindst én tekst hver kanonforfatter: Holberg, Oehlenschläger, Grundtvig, Blicher, H.C. Andersen, Herman Bang, Pontoppidan, Johannes V. Jensen, Nexø, Tom Kristensen, Karen Blixen, Martin A Hansen, Seeberg, Klaus Rifbjerg.

Det er lutter gode forfatternavne, ingen tvivl om dette, men det er 14 navne.

Min erfaring er, at disse krav fører til, at vi presses til at en overfladisk beskæftigelse med litteraturen. Man kunne stille det op som en formel:

”Dokumentere kendskab” x ”demonstrere viden” x 14 kanonforfattere = overfladisk viden.

Vi vil så gerne give eleverne det hele, men vi ender med at give dem ingenting!

At læse en enkelt tekst af en forfatter, er som at læse ingenting. ”Einmal ist kein Mal”, som det hedder på tysk.

Læser man kun en tekst eller to af en forfatter, så er vores hukommelses halveringstid ganske få uger i de allerfleste tilfælde.

Litteraturen er død, når den ikke lever i vores hjerners netværk. Kulturen lever først, når den bliver internaliseret, når den rent faktisk også har bolig i menneskers hjerner, når den er del af mange menneskers erindring. Den danske litteraturarv lever ikke, når den blot står som bogstaver i bøger på biblioteket.

Hvis vores litterære arv, hvis litteraturen skal spille nogen form for rolle i vores kultur, i offentligheden, da bliver læreplanen nødt til at begrænse sig og give god mulighed for fordybelse. Hvis eleverne skulle fordybe sig i ét eller to forfatterskaber, ét eller to temaer, hvis de skulle læse 3-4 værker af én forfatter, da ville de få forfatterskabet ind under huden, det ville leve i dem. Ikke i et par uger, men, turde man håbe på, for livet.

Hvert år lyder der den samme klagesang fra censorkorpset om årets litterære artikler: Den taler om ”opremsning af litteraturhistoriske brokker” og ”perspektiveringer uden indhold”. Det er, fordi litteraturen ikke lever i eleverne, de har ikke haft chancen for at fordybe sig, så de kan ikke andet.

Jeg forsøgte mig selv med to 2.g-klasser sidste år, hvor vi forsøgte at fordybe os i Johannes V. Jensen i løbet af året. Til årsprøven fik de så chancen for at lave en analyse og fortolkning af Knokkelmanden af Johannes V. Jensen – som de ikke kendte – og for første gang skrev de analyser og fortolkninger, som var overraskende, spændende, innovative, originale, for dele af Jensens forfatterskab levede i dem, hans ord og tanker kendte de, og de kunne trække tråde til og mellem denne tekst og andre tekster. Det var enormt opløftende!

Men læreplanen giver ikke rigtig tid til den slags fordybelse, det føltes nærmest forbudt, og konsekvensen er selvfølgelig, at andre dele af læreplanen behandles endnu mere stedmoderlig.

Min bøn til dig er altså, at det, som den litterære del af danskfagets læreplan i gymnasiet har brug for, er de bedste muligheder for at kunne fordybe sig i forfatterskaber eller temaer.

I stedet for at stille krav om, at man skal læse alle 14 kanonforfattere, så skulle det hellere hedde sig, at 4-5 år forvejen blev det allerede annonceret, hvilket forfatterskab én af de litterære artikler ville blive stillet i. Så var det muligt, at lærere og elever kunne vælge at fordybe sig i det forfatterskab med henblik på den kommende eksamen. De litterære artikler ville blive meget bedre, perspektiveringerne ville ikke være litteraturhistoriske brokker uden indhold, men ville være originale og selvstændige, for teksterne og ordene ville leve i disse elever.

Annoncerede man 2-3 kanonforfatterskaber per år, da var der noget at vælge i mellem og alle kanonforfattere ville man komme igennem over en 5-7 års periode.

Det ville også give vores litterære arv en chance for rent faktisk at blive en levende del af vores samfund, fordi hos nogle elever fra hver årgang ville disse tekster få en afgørende formativ virkning på deres personlighed. Studerende, der ville være med til at forme Danmarks fremtid.

Endelig synes jeg også, at man hvert år burde stille én opgave i et betydningsfuldt, udenlandsk forfatterskab. Dette forfatterskab skulle man ligeledes have annonceret år i forvejen, så der var mulighed for at fordybe sig.

Til andre tider og i andre kulturer, der havde man kun én bog – Biblen, Koranen eller andre hellige tekster. Den læste man hele livet, og teksten levede og bestemte folks liv og tanker.

Lad os vove at fordybe os i skiftende dele af litteraturen – det bedste af vores egen og udenlandske – så den kan leve i os, så dens stemmer, dens blikke og perspektiver kan være med til at forme og berige vores liv og land. Det bliver ikke en monokultur, men det bliver en kultur, der hver dag kan møde og leve i den globale mediekultur og økonomi, samtidig med at dele af den litterære kultur kan være en levende del af dem.

Mit enkle budskab er fordybelse frem for overfladisk kendskab til litteraturen.

Med venlig hilsen,

Henrik Brems Dynesen